

תאריך עדכון: 1.7.17

שם ומספר הקורס: מועדי ישראל תלמוד הלכה ומנהג

0209955

Jewish Festivals – Talmud, Jewish Law and Customs

סוג הקורס: מתקשב

היקף שעות: 2 ש"ש

סמסטר: א+ב

שנת לימודים: תשע"ח

אתר הקורס באינטרנט:

http://www.biu.ac.il/yesod/s_talmud/02-099herman09.doc

א. מטרות הקורס (מטרות על / מטרות ספציפיות):

הכרת מעגל השנה – החגים והמועדים המקראיים והביתר מקראיים ואלה שהתחדשו לאחר הקמת מדינת ישראל

ב. תוכן הקורס: (רציונל, נושאים)

נושאי הקורס:

- א. לוח השנה העברי
- ב. המועדים המקראיים
- ג. המועדים הביתר – מקראיים
- ד. ימי שמחה עממיים
- ה. מועדים שהתחדשו בעקבות הקמת מדינת ישראל

מהלך השיעורים: (שיטות ההוראה, שימוש בטכנולוגיה, מרצים אורחים)

הרצאות

קריאה מודרכת בחוברת טקסטים (החוברת חובה כתנאי להשתתפות בקורס).

תכנית הוראה מפורטת לכל השיעורים:

תכנית קריאה שבועית:

סמסטר א

שבוע	הנושא	קריאות החובה	קריאה מומלצת
1.	לוח השנה העברי	מס' 1	
2.	שבת		
3.	שבת		

מס' 1		שבת	.4
מס' 2		שבת	.5
מס' 3		שבת	.6
מס' 4	מס' 7	ימים נוראים	.7
מס' 5		ימים נוראים	.8
מס' 6		ימים נוראים	9.
	מס' 10	ימים טובים	10.
		ימים טובים	.11
מס' 8,7,6	מס' 14	שלושת הרגלים	.12
מס' 9		שלושת הרגלים	13.
מס' 12,11,10		שלושת הרגלים	14.

סמטר ב'

מס' 17,15,14,27		שלושת הרגלים	15
מס' 16	מס' 19	פורים	16
מס' 17		פורים	17
מס' 19,18	מס' 21	חנוכה	18
מס' 20		חנוכה	19
	מס' 23	תעניות	20
		תעניות	21
	מס' 25 (עמ' 295 – 299)	טו בשבט	22
		טו בשבט	23

		מימונה	24
		לג בעומר	25
		טו באב	26
	מס' 26 (עמ' 291 – 294)	מועדים שהתחדשו אחרי הקמת מדינת ישראל	27
		מועדים שהתחדשו אחרי הקמת מדינת ישראל	28

ג. חובות הקורס:

דרישות קדם:

חובות / דרישות / מטלות:

1. כתיבת המטלות הן תנאי סף לזכות להבחן.
2. קריאת חומר ביבליוגרפי עפ"י הנחיות שיינתנו במהלך הקורס.
3. השתתפות בפגישות פרונטליות, על מועדן תימסר הודעה מראש.
4. מבחן אמריקאי (רב – ברירתי) בסיום הקורס.

מרכיבי הציון הסופי (ציון מספרי / ציון עובר):
ציון מספרי

המבחן הוא 100% מציון הקורס.

ד. **ביבליוגרפיה:** (חובה/רשות)

ספרי הלימוד וספרי עזר נוספים:

חומר מחייב למבחנים:

ביבליוגרפיה עיקרית (חובה ומומלצת)

- א. **חובה**
1. ד' הרמן, מעגל החגים והמועדים בבית היהודי (להלן, מעגל החגים והמועדים) פארק אפק – ראש העין תשס"ה, עמ' 40 – 63.
 2. H. Koottek, "Zur Neumondfeier im alten Israel", JJLG, 7(1909), pp. 367 – 372.
 3. ד' הרמן, מעגל החגים והמועדים, עמ' 64 – 136.
 4. י"ד גילת, "לקראת שבת", סידרא, א (תשמ"ה), עמ' 7 – 31.
 5. מ' רייס, 'יום מנוחה וקדושה', אל המקורות, ג, ת"א תשמ"ד, עמ' 93 – 100.
 6. ב' אפרתי, שערים אל היהדות, ת"א תשל"ב, עמ' 57 – 66.
 7. הרב י"ד סלובייצ'ק, על התשובה, פ' פלאי (עורך), ירושלים תשל"ה, עמ' 15 – 25, 164 – 187.
 8. י' תבורי, מועדי ישראל בתקופת המשנה והתלמוד, (להלן, מועדי ישראל), הוצאת מאגנס האוניברסיטה העברית, ירושלים תשנ"ה, עמ' 259 – 303.
 9. ד' הרמן, מעגל החגים והמועדים, עמ' 220 – 251.
 10. ש' ספראי, העליה לרגל בימי הבית השני, ת"א תשכ"ה, עמ' 181 – 198.
 11. י' תבורי, מועדי ישראל, עמ' 45 – 84.
 12. ד' הרמן, מעגל החגים, עמ' 137 – 139, 209 – 219.
 13. L. Finkelstein, "The Origin of the Hallel", HUCA, 23, 2(1950 – 1951), pp. 319 – 337.
 14. הנ"ל, עמ' 139 – 208.
 15. י' תבורי, מועדי ישראל, עמ' 84 – 211.
 16. ב' אפרתי, שערים אל היהדות, ת"א תשל"ב, עמ' 107 – 112.
 17. א' מלכיאל, 'רעיונות יסוד בחג השבועות', מעינות, ו(תשי"ח), עמ' 38 – 65.
 18. M. Weinfeld, "pentecost as festival of the Giving of the Law", Immanuel, 8(1978), pp. 7 – 18.
 19. ד' הרמן, מעגל החגים, עמ' 252 – 261.
 20. י' תבורי, מועדי ישראל, עמ' 323 – 367.
 21. הנ"ל, עמ' 368 – 390.
 22. ד' הרמן, מעגל החגים, עמ' 261 – 272.
 23. הנ"ל, עמ' 281 – 290.
 24. י' תבורי, מועדי ישראל, עמ' 391 – 415.
 25. ד' הרמן, מעגל החגים, עמ' 295 – 307.
 26. הנ"ל, מעגל החגים, עמ' 273 – 280, 291 – 294.

ב. מומלצת

1. חגים ומועדים, דבורה והרב מנחם הכהן (עורכים), ה, ירושלים תשל"ח, עמ' 13 – 29, 88 – 97. (להלן, חגים ומועדים).
2. מ' גור אריה, 'ערכים בחגי ישראל', והגדת לבנך, ת"א תשמ"א, עמ' 178 – 182.
3. ש"י עגנון, ימים נוראים, ירושלים – ת"א תשכ"ד, עמ' רכד - רלא.
4. י' פילבר, ביאורים ומקורות לאורות התשובה, ירושלים תשל"ז, עמ' כג – ס.
5. ב' אפרתי, שערים אל היהדות, ת"א תשל"ב, עמ' 95 – 98.
6. הרב י' הס, אמונות, אוניברסיטת בר – אילן ר"ג תש"מ, עמ' 207 – 208.
7. הרב ש"י זזין, 'יום הכיפורים וחג הסוכות', ספר החג והמועד, ז' אריאל (עורך), ת"א תשכ"ז, עמ' 85 – 88.
8. ד' אבישר, "והיית אך שמח", אל המקורות, ג, ת"א תשמ"ד, עמ' 109 – 112.
9. הרב א' דסלר, מכתב מאליהו, ב, בני ברק תשכ"ד, עמ' 106 – 108.
10. ב' אפרתי, שערים אל היהדות, עמ' 99 – 102.
11. הרב י"ל פישמן, חגים ומועדים, ירושלים תש"ח, עמ' רז – רטז.
12. חגים ומועדים, ג, עמ' 11 – 32, 40 – 41.
13. י' רבי, 'חג החירות וחולין של חירות', תשובת השנה, הוצאת הקיבוץ הארצי של השומר הצעיר תשל"ט, עמ' 101 – 105.
14. חגים ומועדים, עמ' 151 – 157.
15. ש' ספראי, 'חג השבועות בימי בית שני', ספר החג והמועד, ז' אריאל (עורך), ת"א תשכ"ח, עמ' 313 – 315.
16. י' לוינגר, 'מגילת אסתר בעיני חוקרי המקרא', ספר המועדים, יו"ט לוינסקי (עורך), ו, ת"א תשט"ז, עמ' 48 – 52.
17. הרב י"ל פישמן, חגים ומועדים, ירושלים תש"ח, עמ' קיט – קלב.
18. א' צ'ריקובר, היהודים בעולם היווני – רומי, ת"א – ירושלים תשל"ד, עמ' 156 – 180.
19. ג' אלון, 'ההשכיחה האומה וחכמיה את החשמונאים?', מחקרים בתולדות ישראל, א, הוצאת הקיבוץ המאוחד, ת"א תשל"ח, עמ' 15 – 25.
20. מ' שטרן, 'ארץ ישראל תחת שלטון הממלכה ההלניסטית', תולדות עם ישראל, ח"ה בן ששון (עורך), א, ת"א תשכ"ט, עמ' 177 – 230.
21. א"י בראדט, 'שטיחת עשבים ופרחים והעמדת אילנות בחג השבועות', והנה רבקה יוצאת, עיונים במדעי היהדות לכבוד רבקה דגן, ירושלים תשע"ז, עמ' 211 – 217.